

Tăng thiết giáp muốn kèm cặp quần chúng

Ts. Phạm Đình Bá

23/12/2022

Báo Quân đội ngày 11/12/2022 có bài về binh chủng tăng thiết giáp triển khai, nhân rộng nhiều mô hình giáo dục chính trị - tư tưởng, như mô hình “tiếng nói chính trị viên”, “đảng viên kèm cặp, giúp đỡ quần chúng”, và “bổ trợ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, cùng với những mô hình khác. [1]

Một mô hình đáng chú ý là mô hình “đảng viên kèm cặp, giúp đỡ quần chúng”. Nhưng bài báo này không triển khai hay giải thích bất cứ gì về mô hình này. Mô hình này có nội dung là gì? Tại sao lại dùng từ “kèm cặp”, phải chăng để đưa ra cách làm việc đàn áp dân của độc tài toàn trị, hay từ này có ngụ ý tốt như “nâng đỡ” để giúp đỡ quần chúng?

Cách viết lấy lệ của bài này, cụ thể là lối viết vội của người viết tên Ngọc Giang của bài này gợi khơi lên câu hỏi - Quân đội có nên kèm cặp dân chăng?

Câu hỏi này được đặt ra trong bối cảnh hiện tại, tương lai và giai đoạn chuyển tiếp từ chế độ cộng sản sang chế độ không cộng sản. Trong tương lai, mục đích của cai trị là thúc đẩy và bảo vệ hạnh phúc của dân. [2] Hiện nay, mục đích của cai trị là duy trì sức mạnh, vinh quang và vận mệnh của đảng. Dân phải phục tùng trong nghĩa vụ phục vụ đảng. Nhà nước và quân đội chỉ là đồ nghề của đảng.

Sự khác biệt giữa bây giờ và tương lai là trong các ý tưởng về mối quan hệ giữa nhà nước và xã hội. Thể chế trong tương lai là nhà nước phục vụ xã hội. Ngược lại thể chế hiện nay là xã hội được cơ cấu để phục vụ đảng. Trong tương lai, dân thường là chính nghĩa và nhà nước là một công cụ vì lợi ích của họ. Hiện nay, đảng là nguyên nhân và dân bị biến thành công cụ để duy trì sự tồn tại của đảng.

Mối quan hệ dân sự-quân sự thay đổi tùy vào thể chế. [3] Lý thuyết cổ điển lập luận rằng quân đội nên tránh vai trò chính trị để nâng cao năng lực quân sự chuyên nghiệp trong việc phòng thủ chống xâm lăng từ bên ngoài. Nhưng trong hệ thống cộng sản, quân đội hầu như luôn đóng vai trò đối nội nhằm bảo đảm sự tồn vong của chế độ.

Cụ thể, Việt Nam đã sửa đổi hiến pháp sau khi Liên Xô sụp đổ để xác định rõ ràng “bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa” là một trong những nhiệm vụ cốt lõi của quân đội. Theo đó, quân đội tiếp tục can dự nhiều vào thể chế chính trị và xã hội. [3]

Giả sử “bạn” là trong quân đội. Cụ thể, bạn là một trung úy trong một lữ đoàn tăng – thiết giáp trực thuộc vào bộ tư lệnh thành phố Sài Gòn ở đường “Cách mạng tháng 8”. Bạn thường xuyên học tập các mô hình giáo dục chính trị - tư tưởng do các chính trị viên trong lữ đoàn tổ chức. Bởi vì khả năng của bạn, bạn thường được chọn đi làm công tác giáo dục và truyền thông với các thế hệ trẻ.

Qua các giao tiếp, bạn phát triển tập quán đọc các trang mạng xã hội. Bạn hiểu rõ kỷ luật quân đội nhưng bạn cũng biết những giới hạn của mệnh lệnh. Bạn biết ở Mỹ người lính có thể không tuân theo mệnh lệnh nếu các mệnh lệnh này là bất hợp pháp. Sổ tay quân sự của Đức nêu rõ rằng mệnh lệnh không có giá trị ràng buộc nếu mệnh lệnh đó không “có ích lợi gì cho nghĩa vụ” hoặc không thể thi hành một cách hợp lý. Trên thực tế, nếu mệnh lệnh phủ nhận phẩm giá con người, thì theo luật quân sự Đức, bạn có nghĩa vụ không tuân theo mệnh lệnh đó. [4]

Vì bạn đã tham gia vào nhiều cuộc tập trận mô phỏng, hãy thử dùng một cuộc đụng độ mô phỏng dưới đây. Tôi không nói sự cố trong mô phỏng này có thể xảy ra. Tôi chỉ dùng mô phỏng này để tạo điều kiện cho chúng ta hiểu rõ nhiều khúc mắc trong khi chúng ta cố gắng trả lời câu hỏi được đặt ra ở trên - Quân đội có nên kèm kẹp dân chăng?

Hãy bắt đầu bằng bối cảnh của mô phỏng. Từ nhiều thập kỷ qua, đảng Cộng sản Trung Quốc đã nắm giữ quyền lực một phần nhờ vào lời hứa mở rộng kinh tế. Nhưng rồi Tập Cận Bình không thể tiếp tục thực hiện lời hứa đó. Tỷ lệ thất nghiệp của thanh niên TQ ở mức khoảng 20%, một mức cao làm phần

nộ những thế hệ trẻ. Về kinh tế, Tập đã làm kìm hãm tăng trưởng với ưu tiên các khu vực kinh tế quốc doanh và áp đặt ý thức hệ cộng sản trong lãnh vực bất động sản, công nghệ và các gia cấp khá giả. Cách làm này tạo phản nộ sâu rộng trong quần chúng.

Theo mô phỏng, các cuộc biểu tình rầm rộ trên các đường phố xung quanh các văn phòng chính phủ ở các thành phố lớn như Bắc Kinh, Thượng Hải, Thành Đô, Quảng Châu và Vũ Hán đã trực xuất đảng cộng sản TQ khỏi vai trò lãnh đạo chính phủ. Những nhân viên hành chính trong guồng máy cũ được lưu giữ để bảo đảm sự hoạt động của các nghiệp vụ công cộng. Một Ủy ban lâm thời với thời gian hoạt động 1 năm được thành lập. Trong sáu tháng sau thay đổi, đất nước TQ có phần ổn định và Ủy ban lâm thời đã thực hiện bản thảo đầu tiên của hiến pháp cho một Trung Quốc mới.

Vẫn theo mô phỏng, những cuộc biểu tình cách mạng mới ở TQ là đầu tàu cho những cuộc biểu tình gia tăng ở nhiều nơi trong nước, bao gồm Hà Nội, Sài Gòn, Đà Nẵng, Hà Tĩnh, Huế, Nha Trang, Cần Thơ và nhiều nơi khác. Các cuộc biểu tình này thường được truyền cảm hứng từ các cuộc đấu tranh của dân oan đi khiếu kiện nhà đất và của sinh viên và những người khá giả xuống đường để đòi hỏi tự do và công bằng xã hội. Mặt khác, nhiều thành phần khác trong xã hội cũng biết về thời điểm sống rất giới hạn của đảng cầm quyền.

Cũng như mọi người, bạn để ý đến những diễn biến xã hội và mức độ ảnh hưởng đến bản thân và vai trò của bạn trong quân đội. Đặc biệt, bạn đọc đến những biến cố khi quân đội của các thể chế cộng sản dùng xe tăng thiết giáp để đàn áp những cuộc xuống đường. Bạn biết năm 1968, khoảng 200.000 quân Xô viết và cộng sản Đông Âu và 5.000 xe tăng xâm chiếm Tiệp Khắc để đè bẹp “Mùa xuân Prague” — các cuộc xuống đường đòi tự do ngăn ngừi ở quốc gia cộng sản này. [5] Bạn biết là xe tăng xô viết lăn bánh qua những con phố chật hẹp ở Prague, đè bẹp các cuộc biểu tình chủ yếu do sinh viên lãnh đạo.

Bạn biết là vào mùa xuân 1989, cuộc biểu tình của sinh viên tại Quảng trường Thiên An Môn ở Bắc Kinh đã thách thức chế độ cộng sản TQ với các yêu cầu về dân chủ. [6] Bạn cũng biết hàng hàng xe tăng thiết giáp và xe cơ động của quân đội đã nghiền nát một số sinh viên cố gắng tháo chạy khỏi Quảng trường khi quân đội tấn chiếm vị trí này. [6]

Tiếp tục câu chuyện mô phỏng, bạn biết dân mình thường thụ động. Nhưng từ sau khi cộng sản bị lật đổ ở TQ và tiến trình dân chủ ở đó bắt đầu có nhiều triển vọng, phong trào xuống đường đòi dân chủ

ngày càng táo bạo, biến các đường phố thành những điểm đối mặt nóng giữa người biểu tình và các thành phần bảo vệ chế độ.

Bạn đã nhận được lệnh là lũ đoàn tăng thiết giáp của bạn sẽ dùng 4 xe tăng và 6 xe cơ động với đạn thật để trấn áp tinh thần những người biểu tình ở vùng trung tâm thành phố Sài Gòn. Nhiệm vụ tuần hành này sẽ diễn ra trên những khúc đường tổng cộng khoảng 4 cây số trong một khung phố bao gồm giữa các đường Cách mạng tháng 8, Nguyễn thị Minh Khai, Hai Bà Trưng và Lý tự Trọng.

Theo tin tức trong lệnh triển khai, khu vực tập kết lớn của người biểu tình trong khung phố này là ở Nhà Thờ Đức Bà, dọc đường Nguyễn Du, sân vận động và công viên Tao Đàn. Họ rất linh hoạt và thường dùng điện thoại để nhắn tin cho nhau. Bạn cũng chắc là trong khu trung tâm thành phố, việc đưa tin bằng miệng cũng rất dễ dàng để tránh những va chạm với công an và an ninh mặc đồ thường.

Bạn có những cân nhắc từ nhiều nguồn tin. Theo tin từ lũ đoàn, tin từ Hà Nội là Sài Gòn sẽ là trung điểm để trấn áp xuống đường với sự kiên định để bảo vệ chủ nghĩa cộng sản với mọi giá – sự tàn bạo và quyết tâm ở thành phố được coi là bài học để dẹp những vụ xuống đường ở các thành phố khác như Hà Nội, Hải Phòng, Hà Tĩnh, Đà Nẵng, Bình Định, Nha Trang, Cần Thơ, Bình Dương và Sóc Trăng.

Theo tin từ Mộc San bạn gái của bạn, cô ấy và những người bạn trẻ của cô ấy mong muốn những thay đổi và bạn chắc họ có thể có mặt trong những người biểu tình. Theo tin từ an ninh, những người biểu tình có thể có những bom xăng, gậy gộc, gạch đá và họ có thể chống cự, tuy rằng bạn không biết những tin này có đáng tin không. Trong thâm tâm, bạn không chắc là những trấn áp từ kế hoạch tuần hành bằng tăng thiết giáp của lũ đoàn của bạn có thể thay đổi cục diện và sự sống còn của đảng.

Bạn lại phải chờ đợi trong lo lắng về vai trò mà cấp trên giao cho bạn trong đội hình của chuyến tuần tra qua trung tâm thành phố. Sau đó, bạn biết là đội hình sẽ gồm 3 xe cơ động đi đầu, 4 xe tăng đi giữa và 3 xe cơ động còn lại đi sau. Nhiệm vụ cơ bản của bạn là lái chiếc xe đầu tiên và đối mặt với các toán biểu tình trước tiên, quan sát tình hình trước mặt, báo cáo về lũ đoàn và thực hiện chiến thuật do trên đề xuất. Bạn khá tiếc rằng bạn được chỉ định đứng đầu cuộc tấn công.

Đội hình của bạn cuối cùng và từ từ di chuyển ra khỏi lũ đoàn, với bạn lái chiếc xe đầu tiên. Bạn vượt qua rìa đầu tiên của khu vực mà bạn phải tuần tra. Ở ngã tư đầu tiên, bạn cảm thấy nhẹ nhõm vì không có chướng ngại vật nào trên đường mặc dù có rất nhiều người biểu tình. Khi bạn rẽ vào con đường thứ hai, đi về phía trước khoảng 1,5 km, có những người biểu tình xếp hàng xung quanh một số đồ phế thải

trong xây dựng, và họ có vẻ sẵn sàng chờ đoàn xe của bạn. Bạn báo cáo tình hình trước mặt trở lại căn cứ. Lệnh từ đài máy vang vang là lái thẳng qua người và vật trước mặt và tăng tốc độ nếu cần.

Bạn có vài phút để đưa ra quyết định của mình - không tuân theo mệnh lệnh và dừng lại, hoặc nghiền nát những người biểu tình và phải đối mặt với lương tâm của chính mình. Bạn sẽ quyết định ra sao?

Nguồn:

<https://www.qdnd.vn/quoc-phong-an-ninh/tin-tuc/binh-chung-tang-thiet-giap-trien-khai-nhan-rong-nhieu-mo-hinh-giao-duc-chinh-tri-tu-tuong-713565>

Ringen, Stein. The perfect dictatorship: China in the 21st century. Hong Kong university press, 2016.

Thayer, Carlyle A. "4 Military politics in contemporary Vietnam." The Political Resurgence of the Military in Southeast Asia: Conflict and Leadership 36 (2011): 63.

<https://www.history.com/news/why-german-soldiers-dont-have-to-obey-orders>

<https://www.history.com/this-day-in-history/soviets-invade-czechoslovakia>

Beijing tank tracks crushed students dead.

<https://www.theguardian.com/world/1999/jun/02/china.johngittings>